

ÜÇ AYLARIN MANEVİ DERİNLİĞİ VE KULLUĞA ÇAĞRI!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

“Rabbinizden bir bağışlanmaya ve genişliği göklerle yer
kadar olan cennete koşun!”

Âl-i İmrân, 3/133.

WhatsApp İletişim

Ali AYKAÇ, İmam-Hatib, İSTANBUL
aliaykac.com

iletişim : (0)541-934 3778

telegram : **t.me/vaazarsivi**

facebook.com/**groups/vaazarsivi**

Tüm içeriklerin **ticârî maksatla** kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır. **Ticârî maksat olmadan izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılmasında herhangi bir sorun yoktur.**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Allah Teâlâ, varlık âlemini yaratırken, **mekânlar ve zamanlar arasında bir tasnif ve tefrik yaparak bazılarını diğerlerinden üstün kılmıştır.** Yeryüzünde Mescid-i Aksa'dan Beytü'l-Haram'a, Tur-i Sina'dan Medine-i Münevvere'ye uzanan mukaddes beldeler, ruhlara huzur ve kalplere şifa veren seçkin mekânlar olarak yaratılmıştır.

Allah Teâlâ tarafından seçilen bu mekânlar, tarih boyunca insanlığın mânevî huzuru ve ibadet bilinci için odak noktası olmuştur. Mescid-i Haram, yeryüzünde inşa edilen ilk mabed olup, Kur'ân-ı Kerîm'de **alemler için hidayet kaynağı** ¹ olarak zikredilmiştir. Mescid-i Aksa ise birçok peygamberin hatırasını taşıyan, miracın başladığı mukaddes bir menzil olarak insanlık tarihine yön veren bir mekândır. Tur-i Sina, Hazret-i Musa *aleyhisselama* vahyin tebliğ edildiği dağ olarak Kur'ân'da defalarca vurgulanmış, ² Medine-i Münevvere ise Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in hicret ederek İslam toplumunun temellerini attığı bir şehir olarak, ümmetin kolektif bilincinde müstesna bir yere sahiptir. Bu mekânlar, tarihsel bağlamları ve kutsiyetleriyle insan ruhunun huzur bulduğu, ilahî vahyin tecelli ettiği merkezlerdir.

Allah, mekânlar arasında seçkinlik yarattığı gibi, zamanlar içinde de insanın mânevî yükselişi ve kulluk bilincinin derinleşmesi için özel vakitler tayin etmiştir. Nitekim Recep ayından Mirac gecesine, Şaban ayından Berât gecesine ve Ramazan ayından Kadîr gecesine kadar, rahmet ve mağfiret

¹ Âl-i İmrân, 3/96. إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ

² Tâ-Hâ, 20/12. إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاحْلَعْ عَنْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى

kapılarının sonuna kadar açıldığı mübarek zaman dilimleri, bu kutsal mekânların ruhaniyetini ve anlamını daha da pekiştiren birer ilahî lütuftur. Mekânların maddenin ötesinde mâneviyatla anlam kazanması, bu mübarek zaman dilimlerinde zirveye ulaşır; tıpkı Mescid-i Aksa'da Mirac mucizesinin gerçekleşmesi veya Beytü'l-Haram'da Kadir gecesinin rahmet yağmurlarına ev sahipliği yapması gibi. Zira ilahî hikmet, zaman ve mekânın insanın kulluk yolculuğunda birbirini tamamlayan birer vasıta olarak işlemlerini murat etmiştir. **Her ne kadar mekânlar ve zamanlar bütünüyle Cenâb-ı Hakk'ın mülkü olsa da bu seçilmişlikler, kullar için birer rahmet vesilesi ve mânevî yükseliş fırsatıdır.** Ancak, insanın fitratında mevcut olan dünya meşgalesi ve gelip geçici arzular, Rabbimizle olan irtibatımızı güçlendirme noktasında gaflete düşmemize neden olabilir. İşte bu yüzden, bu kıymetli zaman dilimlerini idrak ederek iç muhasebemizi derinleştirmek elzemdir.

Dinî hayatımızda **Üç Aylar** olarak bilinen ve rahmet, mağfiret ve bereket mevsimi olarak idrak edilen bu müstesna dönem, kulluk bilincimizi tazelemek ve mânevî dirilişimizi sağlamak adına büyük bir imkândır.

Recep, Şaban ve Ramazan aylarının her biri, insanın ruhî derinliklerine nüfuz eden müstesna bir iklim sunar. Recep ayı, tarihsel olarak Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in Mirac hadisesine sahne olan ve tevbe kapılarının ardına kadar açıldığı bir rahmet mevsimi olarak bilinir. Mirac gecesi, kulun Rabbine olan yakınlığını idrak ettiği eşsiz bir ibret vesilesi sunar. Şaban ayı ise özellikle Berat gecesi ile manevi yüklerin hafiflediği, günahların bağışlandığı ve kulların yeni bir başlangıç yapması için büyük fırsatlar sunan bir ay olarak öne çıkar. Bu gece, Rabbimizin, kullarının amellerini meleklere arz ettiği ve insanların gelecek bir yıl içindeki kaderlerinin belirlendiği mühim bir zamandır. Ramazan ayı ise, Kur'ân-ı Kerîm'in indirildiği, rahmet

ve mağfiretin en yoğun şekilde tecelli ettiği bir ay olarak, Müslümanların ibadet hayatında zirve noktasıdır. Özellikle Kadir Gecesi, Kur'ân'ın inmeye başladığı, bin aydan daha hayırlı olan, duaların kabul edildiği ve affın sınırsız olduğu müstesna bir zaman dilimidir.

Bu aylar, yalnızca tarihsel birer vakit değil, aynı zamanda insanın Allah'a yaklaşması, nefsinin terbiye etmesi ve hayatına yeni bir manevi istikamet vermesi için somut fırsatlardır. Örneğin:

Recep Ayı ve Mirac Gecesi: Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in Recep ayında oruç tutmayı teşvik etmiş ve bu ayı Allah'ın ayı olarak nitelendirmiştir. Özellikle Mirac gecesi, **Müslümanların beş vakit namazla mükellef kılındığı gece** olarak ibadet ve tefekkürle değerlendirilir. Bu gece, nafile namaz kılmak, Kur'ân okumak ve istiğfar etmek için özel bir fırsattır. Mirac hadisesinin gerçekleştiği Mescid-i Aksa ve Mescid-i Haram arasındaki bağ, **Müslümanların kible bilinci ve mabedlere olan saygısını yeniden hatırlatır.**

Şaban Ayı ve Berat Gecesi: Şaban ayı, Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in **en çok nafile oruç tuttuğu aylardan biridir.** Berat gecesi, kulların affa mazhar olduğu ve bir yıl boyunca rızık, ecel ve diğer kader planlarının yazıldığı gece olarak öne çıkar. Bu gece, özellikle tevbe ve istiğfarla geçirilir. Mesela, Müslümanlar **bu gece bir yandan geçmiş hatalarını gözden geçirirken, bir yandan da geleceğe dair hayırlı dualarda bulunurlar.**

Ramazan Ayı ve Kadir Gecesi: Ramazan ayı, **oruç ibadetiyle ruh ve beden terbiyesinin yoğun yaşandığı bir aydır.** İftar sofraları, paylaşmanın ve dayanışmanın somut örneklerini oluşturur. Teravih namazları, toplu ibadetin bereketini ve Kur'ân

tilavetinin güzelliğini ortaya koyar. Özellikle Kadir Gecesi'nde yapılan ibadetler bin aydan hayırlı bir sevap vaat eder. Bu gece, dua edenin duasının geri çevrilmeyeceği, tevbe edenin affedileceği bir zaman dilimidir.

Bu mübarek ayların somut getirileri, bireyin sadece ibadet hayatında değil, aynı zamanda ahlaki gelişiminde de etkili olur. Örneğin, iftar sofraları sayesinde ihtiyaç sahiplerine yardım eli uzatılırken, nafile oruçlar sabrı öğretir; Ramazan'da verilen sadakalar ise toplumsal dayanışmanın güçlenmesine vesile olur. Ayrıca, bu aylarda yapılan umre ibadetleri, Mekke ve Medine'nin ruhaniyetinde ibadet ederek maneviyatı doruk noktasına çıkarma fırsatı sunar.

Bu mübarek aylar, bizlere hayatımızın muhasebesini yapma, kazanç ve kayıplarımızı değerlendirerek amel defterimizi gözden geçirme sorumluluğunu hatırlatır. Zira **bu kutlu zamanlar, Allah'a daha yakın olma, kalbî arınma ve takva yolunda mesafe katetme fırsatıdır.** Kur'ân-ı Kerîm'de, Allah Teâlâ, kullarını mağfirete ve cennete yönlendiren şu ilahî davetle seslenir: ***“Rabbinizden bir bağışlanmaya ve genişliği göklerle yer kadar olan cennete koşun!”***³

Bu çağrı, insanın Allah'a yönelişindeki samimiyeti ve kulluk yolunda sergilediği gayreti merkeze alır. Zira burada kullanılan ***koşun*** ifadesi, **duraksamayan, süratle ve azimle devam eden bir çabayı** sembolize eder. Bu, **yalnızca bedeni değil, ruhu ve kalbi de kapsayan bir dinamizmi** ifade eder; bu da **ibadetin ve tefekkürün yalnız ritüel değil, aynı zamanda hayatın her yönünü kuşatan bir teslimiyet** olduğunu işaret eder.

³ Âl-i İmrân, 3/133. وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

Bu âyet, özellikle mübarek zaman dilimlerinin mana ve hikmetini anlamamızda bir rehberdir. Recep, Şaban ve Ramazan ayları, insanın takva elbisesini kuşanarak cennete yöneldiği birer ilahî fırsattır. Mirac gecesi, kulluk şuurunun Allah’a en yakın olduğu anı temsil ederken; Berat gecesi, insanın Rabbine yalvarışıyla günahlarından beraat ettiği bir zamandır. Ramazan ise, Kur’ân’ın indirildiği, takva bilincinin yoğunlaştığı bir ay olarak kulluk yolculuğunun zirvesidir. Bu zamanlarda yapılan oruç, sadaka, nafile namaz ve dua gibi ameller, **koşun** emrine fiili birer cevaptır.

Üç Aylar, Rabbimizin bizlere sunduğu ilahî bir ikram, insan ruhunun yıpranmışlıklarından sıyrılıp yeniden dirilişe erdiği bir rahmet mevsimidir. Bu eşsiz zaman dilimi, sabır, şükür ve tevbe gibi insanî erdemlerin filizlendiği, ihsan şuuruyla kemale eren bir ibadet iklimidir. İnsan bu aylarda yalnızca secdede Rabbine yaklaşmaz; aynı zamanda gönül dünyasında, yaratılmışlara karşı merhamet ve şefkat gibi yüce değerleri de yeniden inşa eder. Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem* Recep ayına eriştiğinde şu duayı dilinden düşürmezdi: ***“Allah’ım! Recep ve Şaban aylarını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan’a ulaştır.”***⁴

Bu dua, mümin gönüller için bir rehber, bir istikamet pusulasıdır. Zira bu kutlu aylar, yalnızca bireysel ibadet ve tefekkürle sınırlı değildir; toplumsal dayanışma, yardımlaşma ve insanî erdemlerin ihyasıyla da anlam kazanır. **Recep ayında, geçmişin muhasebesini yaparak tevbe ile Rabbe yönelmek;**

⁴ Ahmed b. Hanbel, Müsned, 1/259; Beyhakî, Şuabü’l-İman, 3/375.

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

Şaban ayında, Berat gecesinin bereketiyle gönlü ve amelleri arındırmak; Ramazan'da ise Kur'ân-ı Kerîm'in nurlu ikliminde oruç, iftar ve teravih ile ruhu doyurmak, bu aylara atfedilen manevi hikmetin birer yansımasıdır.

Somut örneklerle bu ilahî atmosferi daha derinleştirecek olursak, Recep ayında Allah'ın rahmetini celbetmek adına sadaka vermek, fakir ve muhtaçlara yardım etmek, Mirac gecesinde Hz. Peygamber'in göğe yükselişinde verilen namaz emrini tefekkür ederek namaza olan bağlılığı tazelemek müminlerin yol haritasıdır. Şaban ayında, Berat gecesi için rivayet edilen şu hadisi şerif, bu ayın değerini bir kez daha ortaya koyar: ***“Allah Teâlâ, Şaban'ın on beşinci gecesinde dünya semasına iner ve çok sayıda insanı bağışlar.”***⁵

Berat gecesi, sadece bireysel bağışlanma için değil, toplumsal bağların kuvvetlendirilmesi adına affediciliğin ve hoşgörünün hâkim kılındığı bir zamandır. Bu gecede yapılan istiğfar, affetme erdemiyle birleşerek, kalpler arasında köprüler kurar.

Ramazan ise, ibadet ve kulluğun zirveye ulaştığı, ***bin aydan hayırlı***⁶ olarak nitelenen Kadir Gecesi'nin içinde saklandığı, Kur'ân'ın nuruyla aydınlanmış bir aydır. Bu ayda iftar sofraları, yalnızca açlığın giderildiği bir an değil; paylaşmanın, kardeşliğin ve dayanışmanın en somut nişanesi olur. Oruç, sadece beden değil, nefsin ve ruhun da terbiyesi için bir mektep görevi görür.

⁵ Tirmizî, Savm, 39. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَنْزِلُ لَيْلَةَ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لَأَكْثَرِ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ غَمِّ كُلِّ

⁶ Kadir, 97/3. لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

Üç Aylar'ın manevi atmosferi, insanı âdeta bir gölge gibi saran dünyevî telaşlardan sıyrır, ruhun Allah'a doğru kanatlanmasını sağlar. Bu atmosferde gönüller arınır, ameller bereketlenir, kalpler Hakk'a yönelir. Her secde, bir bağışlanma duası; her dua, cennete açılan bir kapı olur. Mümin, bu aylarda geçmişin yüklerinden sıyrılarak, geleceğin aydınlık ufkuna doğru adım atar.

İslâm'ın nuru yeryüzüne yayılmadan önce, Arap Yarımadası'nda Câhiliye devri diye anılan karanlık bir dönem hâkimdi. Bu dönemde bile, insan tabiatında var olan kutsala yönelme ihtiyacı, bazı zaman dilimlerine ve mekânlara hürmet etmeyi beraberinde getirmişti. Hürmet gösterilen bu zamanlardan biri de haram aylardı. **Haram aylar olarak bilinen bu kutsal dönemlerde kabileler arasında savaş, baskın ve yağmacılık gibi insanlık onurunu zedeleyen davranışlar yasaklanırdı.** Bu dönemlerde barış hâkim olur, herkes can ve mal emniyetini hissederdi. Bu fiili gelenek, insanın yaratılışında var olan huzur arayışının bir tezahürüydü. Ancak bu hürmetin bir kısmı geleneklere dayalı iken, bir kısmı da **Hazret-i İbrahim aleyhisselam'ın tevhid mirasından kalma bir bakiyeyi yansıtıyordu.**

İslâm, insanlığın bu kadim arayışına ilahî bir yön vermiş, haram aylara duyulan saygıyı yeniden ihya ederek ona evrensel bir mana yüklemiştir. Tevbe Sûresi'nde Allah Teâlâ, bu ayların önemini şöyle vurgular: ***“Allah katında ayların sayısı, gökleri ve yeri yarattığı günden beri on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır.”***⁷

⁷ Tevbe, 9/36. إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ

İnsan hayatı, çoğu zaman bir rutinin içinde geçer; aynı alışkanlıklar, benzer davranışlar ve tekrarlanan döngülerle örülü bir yaşam sürer. Ancak insanoğlu, bu döngünün dışına çıkarak **kendini sorgulama ve yenilenme fırsatı bulduğu anlarda gerçek anlamda gelişir.** İşte İslâm'ın müminlere ihsan ettiği üç aylar, bu sorgulama ve yenilenme için eşsiz bir zaman **dilimidir.** Mübarek gecelerle süslenmiş olan bu aylar, Rabbimizin rahmet, mağfiret ve lütuf kapılarını ardına kadar açtığı, insanın dünya meşgalesinden sıyrılıp ahiretini inşa etmeye yöneldiği zamanlardır.

Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem* bu ayların değerini ve duaların kabule daha yakın olduğu zamanları şu hadis-i şerîf ile açıklamıştır: **“Duaların reddolunmayacağı beş gece vardır: Receb ayının ilk geces, Şaban ayının 15. geces, Cuma geces ve iki bayram geces.”**⁸

Bu hadis, sadece bu zamanların kıymetini hatırlatmakla kalmaz; aynı zamanda, insanın duayı bir ibadet vesilesi olarak görmesi gerektiğini öğretir. **Dua, müminin Rabbine yönelişinin en saf ve samimi şeklidir.** Bu zamanlarda edilen dualar, Allah'ın rahmetine daha yakındır. Mesela **Receb ayının ilk gecesinde tefekkür ile istiğfar etmek, Şaban'ın on beşinci gecesinde affedilmek için Allah'a yalvarmak, Cuma gecelerini ise namaz, zikir ve salavatla süslemek müminin kulluk vazifesidir.**

Üç aylar, sadece bireysel bir ibadet zamanı değil; aynı zamanda toplumsal huzurun ve barışın tesis edildiği bir rahmet mevsimidir. Bu aylarda verilen sadakalar, oruç tutarak nefsin dizginlenmesi ve yardımlaşma ruhunun artması, İslâm'ın birey ve

⁸ Beyhakî, Şuabü'l-İman, 3/342. لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: خَمْسُ لَيَالٍ لَا تُرَدُّ فِيهِنَّ الدُّعَاءُ: لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ. وَأَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَلَيْلَةُ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَلَيْلَتِي الْعِيدَيْنِ

toplum üzerindeki dönüştürücü gücünü gösterir. İnsan, bu aylarda yalnızca kendini değil; çevresindeki muhtaçları, yetimleri ve mazlumları da görmeye, onların sıkıntılarını gidermeye yönelir. Böylece, Allah'ın rızasını kazanma arayışı bireysel sınırların ötesine geçer ve toplumu kuşatan bir merhamet atmosferine dönüşür.

Bu rahmet mevsiminin getirdiği manevi atmosfer, **insanları iyilik ve adalet ekseninde bir araya getirirken, toplumsal yapının en derin köklerini de ihya eder.** Çünkü İslâm'ın öngördüğü erdemli toplum modeli, bireylerin yalnızca kendi kurtuluşlarını aradığı değil, aynı zamanda kardeşlerinin mutluluğunu da gözettiği bir anlayışa dayanır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de, **“Kim bir iyilik yaparsa, ona bunun on katı vardır”**⁹ buyurularak, iyiliğin bireysel ve toplumsal karşılığının büyüklüğüne dikkat çekilmiştir. Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem* de **“Komşusu açken tok yatan bizden değildir”**¹⁰ hadis-i şerifiyle, bireyin sorumluluğunun toplumsal sınırlarını vurgulamıştır.

Üç aylar, insanın bu hakikatleri idrak ederek, **sadece ibadetle değil, aynı zamanda ahlâkî erdemlerle de yoğrulması için eşsiz bir fırsattır.** Allah'ın rızasını kazanmaya yönelik her çaba, toplumsal bir sevgi, kardeşlik ve dayanışma iklimi oluşturur. Bu iklim, insanları daha merhametli, daha adil ve daha fedakâr bir yaşam tarzına sevk eder; böylece üç ayların bereketi bireyden topluma, dünyadan ahirete uzanan kalıcı bir huzur vesilesine dönüşür.

⁹ En'âm, 6/160. مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا

¹⁰ Müslim, İmân, 74. مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُوْذِي جَارَهُ

Rabbim! Bu mübarek Üç Ayların başlangıcını, bizlere kalbimizin derinliklerinden bir niyetle ihya etme fırsatı nasip eyle!

Bizleri, Bizleri, hatalarımızdan tövbe eden, sevaplarımızı artırmaya gayret eden ve her geçen gününü ahiretin tarlası olarak gören kullarından eyle!

Rabbim! Bize merhametinle muamele et, ömrümüzü bereketli kıl, sevaplarımızı arttır, ahirette en güzel karşılıkları bizlere ihsan et! Senin affını umarak, dünya ve ahirete dair hayırlı adımlar atmayı bizlere nasip et!

(Âmin!..)

وَعَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه